

Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
«Назарбаев Зияткерлік мектептері»
дербес білім беру ұйымы

Құқық негіздері
(жаратылыстану-математикалық бағыт)

Қорытынды аттестаттау спецификациясы

11-сынып

Нұр-Сұлтан
2022 жыл

Мазмұны

1	Бағалау мақсаты	3
1.1.	Оқу бағдарламасымен өзара байланысы	3
1.2	Критериалды бағалау жүйесімен байланысы.....	3
2.	Емтихан жұмысының сипаттамасы	3
2.1.	Бағалау міндеттері	4
2.2.	Балдарды бөлу.....	4
2.3	Емтиханды өткізу тілі	4
3.	Емтиханды өткізу үдерісін басқару	4
4.	Емтихан жұмысына балл қою және баға қою үдерісі	4
5.	Бағалар сипаттамасы	5
6	Тапсырмалар мен балл қою кестесінің мысалдары	5

1 Бағалау мақсаты

Білім алушылардың «Құқық негіздері» пәні бойынша оқу бағдарламасының көлемін меңгеру деңгейін негізгі орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына (бұдан әрі – МЖМББС) сәйкес анықтау.

1.1. Оқу бағдарламасымен өзара байланысы

Білім алушыларды қорытынды аттестаттау Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған «Құқық негіздері» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы мазмұнын қамтиды. Білім алушылардың білімі мен біліктілігінің деңгейі, сондай-ақ дағдылары МЖМББС-ның күтілетін нәтижелерімен анықталады.

1.2 Критериалды бағалау жүйесімен байланысы

Қорытынды аттестаттау критериалды бағалау жүйесінің бөлігі болып табылады, осы жүйеге сондай-ақ қалыптастырушы және жиынтық бағалау кіреді.

Критериалды бағалау жүйесі

2. Емтихан жұмысының сипаттамасы

Орындау уақыты	3 сағат
Емтихан жұмысы 2 бөлімнен тұрады. А бөлімі ұсынылған бес жауаптың ішінен бір дұрыс жауапты таңдауды қажет ететін 15 тапсырмадан тұрады. Әр тапсырма 1 балмен бағаланады. В бөлімі қысқа және/ немесе толық жауапты қажет ететін 4-5 тапсырмадан тұрады. Тапсырмалар 3-6 балмен бағаланады.	
Максималды балл	40 балл

2.1. Бағалау міндеттері

БМ 1	Білу және түсіну Білім алушылар пән бойынша базалық білімі мен түсінігін көрсетеді.
БМ 2	Қолдану, жоғары деңгей дағдылары Білім алушылар оқу пәнінің мазмұны – құқықтық сауаттылықты қалыптастырады; демократиялық құқықтық қоғам идеалдары мен құндылықтарын түсінеді; түрлі құқық салаларының ерекшеліктері мен мәнін түсіндіруді тереңдетеді; құқық нормалары, заңдар мен нормативтік құқықтық актілер арқылы қамтамасыз етілетін процестерді бағалау, жіктеу, жүйелеу, қорытындылау, талдау үшін қажетті құқықтық ойлау дағдысын дамытады.

2.2. Балдарды бөлу

Бағалау міндеттеріне сәйкес балдарды бөлу кестеде берілген.

Бағалау міндеттері	Балл
1-БМ	15
2-БМ	25
Барлығы	40

2.3 Емтиханды өткізу тілі

Емтихан оқыту тілінде тапсырылады.

3. Емтиханды өткізу үдерісін басқару

Емтихан «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, оларды аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 Бұйрығымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімнің білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылаудың, оларды аралық және қорытынды аттестаттау жүргізудің үлгі қағидаларына сәйкес өткізіледі.

4. Емтихан жұмысына балл қою және баға қою үдерісі

Емтихан жұмысына балл қою үдерісін балл қою кестесі негізінде аттестаттау комиссиясы жүзеге асырады.

Білім алушыларға қойылған балл, балдарды бағаға айналдыру шәкіліне сәйкес бағаға ауыстырылады.

Емтихан жұмысының балдары	Балдардың % пайыздық мазмұны	Баға
0-15	0-39	2 (қанағаттанарлықсыз)
16-25	40-64	3 (қанағаттанарлық)
26-33	65-84	4 (жақсы)
34-40	85-100	5 (өте жақсы)

5. Бағалар сипаттамасы

Негізгі бағалардың сипаттамасы білім алушылардың мүмкіндік деңгейін анықтайтын белгілі бір стандарт жөніндегі жалпы түсінігін қалыптастыру үшін беріледі. Іс жүзінде білім алушыларға берілген баға оның тапсырмаларды қалай орындағанына байланысты болады.

Баға	Сипаттамасы
5	Білім алушы пән бойынша терең білімі мен түсінігін көрсетеді. Құқықтық терминдерді пайдалана отырып мазмұнын анық және жүйелі жеткізеді. Конституцияны, заң және заңнамалық актілерді қолдана отырып әртүрлі құқықтық жағдаяттар мен оқиғаларды бағалайды және интерпретация жасайды.
4	Білім алушы пән бойынша жақсы деңгейдегі білімі мен түсінігін көрсетеді. Құқықтық терминдерді пайдалана отырып мазмұнын анық және белгілі бір ретпен жеткізеді. Конституцияны, заң және заңнамалық актілерді қолдана отырып әртүрлі құқықтық жағдаяттар мен оқиғаларды бағалайды және интерпретация жасайды.
3	Білім алушы пән бойынша базалық білімі мен түсінігін көрсетеді. Ішінара құқықтық терминдерді пайдалана отырып мазмұнын анық және белгілі бір ретпен жеткізуге талпынады. Конституцияны, заң және заңнамалық актілерді қолдана отырып әртүрлі құқықтық жағдаяттар мен оқиғаларға өзіндік пікірін білдіреді және интерпретация жасайды.
2	Білім алушының базалық білімі жеткіліксіз.

6 Тапсырмалар мен балл қою кестесінің мысалдары

Бұл бөлімде қорытынды аттестаттауда қолданылатын тапсырмалардың *кейбір түрлері* ұсынылған.

Әр тапсырманың тұсына тік жақшада [] оған ұсынылатын балл көрсетіледі.

Басшылыққа алу үшін балл қою кестесі ұсынылады. Онда әр сұрақ немесе тапсырмаға берілетін балл саны көрсетіледі.

А бөлімі

Әр сұраққа А, В, С, D, Е бес жауап нұсқалары беріледі. Дұрыс деп санаған бір нұсқаны таңдаңыз.

1. Билік бөлінісі, адам құқықтары, демократиялық құндылықтар сақталатын, сот еркіндігі мен тәуелсіздігі қамтамасыз етілетін мемлекетті анықтаңыз.

- A) Әлеуметтік мемлекет
- B) Корпоративті мемлекет
- C) Авторитарлық мемлекет
- D) Құқықтық мемлекет
- E) Зайырлы мемлекет

[1]

2. Қазақстан Республикасында кім мемлекеттік биліктің бірден-бір бастауы болып табылады?

- A) Ұлт
- B) Азамат
- C) Президент
- D) Халық
- E) Үкімет

[1]

3. Қазақстан Республикасының басқару нысанын анықтаңыз.

- A) Президенттік
- B) Монархиялық
- C) Парламенттік
- D) Федеративтік
- E) Теократиялық

[1]

4. ҚР Конституциясына сәйкес ең жоғарғы және абсолютті құндылықты анықтаңыз.

- A) ар-ұждан
- B) ақиқат пен шындық
- C) сөз бостандығы
- D) ақыл-ой
- E) адам және адамның өмірі

[1]

5. Азаматтардың әкімшілік құқық қабілеттігі басталатын жас мөлшерін көрсетіңіз.

- A) 21 жастан бастап
- B) 18 жастан бастап
- C) 16 жастан бастап
- D) 14 жастан бастап
- E) 13 жастан бастап

[1]

В бөлімі

1. Жағдаят бойынша Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес қызметкер мен жұмыс берушінің құқықтары мен міндеттерін анықтаңыз.

А азаматшаның бала күтімі бойынша демалысы кезеңінде оның орнына Б азаматша жұмысқа қабылданды. А азаматша бала күтімі бойынша декреттік демалысын аяқтауға шешім қабылдап, жұмысқа шыққысы келетіні туралы мекеме әкімшілігіне өтініш білдірді. Алайда мекеме әкімшілігі А азаматшаның бұрынғы лауазымына жұмысқа шығу туралы өтінішін қанағаттандырмады және оның себебін келесідей түсіндірді: біріншіден, мекеме мемлекеттік емес, жекеменшік ұйым болғандықтан, декреттік демалыстан шыққан қызметкерлерге бұрынғы қызметті ұсыну немесе ұсынбау туралы шешімді мекеме әкімшілігі өздері шешеді. Екіншіден, декреттен шыққан қызметкер мекеме әкімшілігі ұсынған лауазымға келіспесе, онымен еңбек келісім-шарты бұзылады.

Әкімшіліктің жауабы заңды ма? Қазақстан Республикасының қолданыстағы еңбек заңнамасына сәйкес негіздеме беріңіз.

Жұмыс берушінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіріңіз (3 аргумент).

1.
.....
2.
.....
3.
..... [3]

Жұмыскердің құқықтары мен міндеттерін атаңыз (3 аргумент).

1.
.....
2.
.....
3.
..... [3]

2. Ұғымдар мен анықтамаларды толықтырыңыз.

Ұғым	Анықтама
1 _____	Бірлесіп күн көретін, туыстық қатынастардан тұратын адамдар тобы
Некені тоқтату	2 _____
3 _____	Отбасын құру мақсатымен, заңда белгіленген тәртіппен тараптардың ерікті және толық келісімі жағдайында жасалған ер мен әйелдің арасындағы тең құқықтық одақ
Туыстық	4 _____
5 _____	Ерлі-зайыптылардың немесе олардың біреуінің отбасын құру ниетінсіз жасалған неке

[5]

3. Төмендегі жағдаятты оқып, төмендегіні анықтаңыз.

Ақтау қаласының тұрғыны А азаматы отырыстан кейін өзінің мас күйіне қарамай, көлігін айдап шығуға бел буды. Мас күйінде көлік айдамауын өтінген Б азаматы «Бір көше ғана жүреміз, ештеңе болмайды», – деп сендіріп, көлігіне отырғызып алды. Осылайша, көшенің қиылысынан өте бергенде ауыр жол көлік оқиғасына түседі. А азаматы жеңіл жарақат алға

Қылмыстың субъективті жағы

Қылмыс субъектісі

Қылмыстың объективті жағы

А азаматтың іс-әрекетіндегі қателікті табыңыз [4]

№	Міндеттер	Президент	Атқарушы билік	Заң шығарушы билік	Сот билігі
1	Қазақстан Республикасында сот төрелігін жүзеге асырады.				
2	Сыртқы істер, қорғаныс, ішкі істер министрлерін қызметке дербес тағайындайды.				
3	Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Төрағасын, Бас Прокурорын және Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Төрағасын қызметке тағайындайды; оларды қызметтен босатады.				
4	Мәжіліске заң жобаларын енгізеді және заңдардың орындалуын қамтамасыз етеді.				
5	Соғыс және бітім мәселелерін шешеді.				
6	Мемлекеттік меншікті басқаруды ұйымдастырады.				

[6]

5. Суреттерде берілген меншік түрлерін ажыратып, оның анықтамасын жазыңыз.

.....

.....

.....

..... [4]

Балл қою кестесі

№	Жауап	Балл	Қосымша нұсқаулар
А бөлімі			
1	D	1	
2	D	1	
3	A	1	
4	E	1	
5	C	1	
В бөлімі			
1	Жұмыс беруші құқықтары мен міндеттері: 1. Жұмыс беруші өз өкілеттігі шеңберінде бала күтіміне байланысты демалысқа қызметкердің орнына өзге кадрды жұмысқа қабылдауға құқылы. 2. Жұмыс беруші заңға сәйкес, бала күтіміне байланысты демалысқа шыққан жұмыскерді декреттік демалысқа шыққан кезден бастап 3 жылдың кез келген уақытында жұмысқа шыққысы келсе, қосуға міндетті. 3. Жұмыс беруші егер де декреттік демалыстан қосылған жұмыскерді бұрынғы лауазымына қойып, жаңадан қабылданған қызметкерді жібергісі келмесе, оған басқа да лауазымдарды ұсынуға құқылы. Жұмыскердің құқықтары мен міндеттері: 1) Баланың жасы үшке толмай тұрып, қызметкер кез келген уақытта жұмысқа шыға алады. ҚР Еңбек кодексіне сәйкес Бірақ, жұмыс берушіге бұл туралы бір ай бұрын ескертуі тиіс. 2) Жұмыскер декреттік демалыстан жұмысқа қосылу кезінде жұмыс берушіден бұрынғы лауазымы бойынша қызметті талап етуіне құқылы. 3) ҚР Еңбек кодексіне сәйкес 1,5 жасқа дейінгі балалары бар жұмыскерлер жұмыс уақытында үзіліс алуға құқылы.	6	
2	1. Отбасы 2. Ерлі зайыптылардың жеке және мүліктік қатынастарының тоқтатылуы 3. Неке 4. Бір-бірімен немесе ортақ ата-анадан тарайтын тұлғалардың тығыз байланысы 5. Жалған неке	5	
3	Қылмыстың субъективті жағы: абайсыздық; Қылмыс субъектісі: А азаматы Қылмыстың объективті жағы: ауыр жарақат; А азаматының іс-әрекетіндегі қателігі: мас күйінде көлік айдау.	4	
4	1 – Сот билігі 2 – Президент 3 – Президент 4 – Атқарушы билік	6	

	5 – Президент 6 – Атқарушы билік		
5	Машина, үй бұл жеке меншік. Жеке меншік - бұл азаматтардың және мемлекеттік емес заңды тұлғалар мен олардың бірлестіктерінің меншігі. Жол, орман бұл мемлекеттік меншік. Мемлекеттік меншік-мемлекеттік иелігіндегі мүліктер.	4	